Krajevne novice

Glasilo občine Šmartno pri Litiji

Oktober 2020

Letnik 5, številka 7

Iz tokratne vsebine:

Projekti v teku
stran 3

Pogovor s Tomažem Rozino, ravnateljem OŠ Šmartno
stran 6–7

130 let MePZ Zvon
stran 8–9, 19

Vrhunska vina v grajski vinski kleti
stran 10

ISSN 2463-8579

Občina Šmartno pri Litiji
Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji
Elektronski naslov: info@smartno-litija.si
Telefon: 01 896 27 70
Faks: 059 097 480

Uradne ure
Ponedeljek: 8.00–12.00 in 13.00–15.00
Sreda: 8.00–12.00 in 13.00–17.00
Petek: 8.00–13.00
Uradne ure župana so po dogovoru, zaželena je predhodna najava na telefonsko številko 01 896 27 70.

Glasilo občine Šmartno pri Litiji Krajevne novice
Prispevke in oglase za naslednjo številko Krajevnih novic, ki bo izšla decembra 2020, pričakujemo najkasneje do srede, 18. 11. 2020, na elektronski naslov uredništva: krajevnenovice@bogensperk.si. Članke, prejete po tem datumu, bomo objavili v okviru možnosti. Avtorje prispevkov in naročnike oglasov naprošamo, naj pri svojem pisanju in oblikovanju upoštevajo navodila, ki so objavljena na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji.

Izdajatelj:
Javni zavod Bogenšperk

Odgovorni urednik:
dr. Jernej Kotar

Uredniški odbor:
Katarina Kragelj, Domen Merzel, Matjaž Hostnik, Manca Vidic in Uroš Pušnik

Jezikovni pregled:
Janoš Železnik

Naslovna fotografija:
MePZ Zvon na Bogenšperku

Foto:
Arhiv MePZ Zvon

Prelom in priprava za tisk:
Biroservis – Mlakar Gorazd s. p., Ustje 7, 1275 Šmartno pri Litiji

https://smartno-litija.si/mediji/krajevne-novice/

Glasilo izhaja v nakladi 1800 izvodov in je brezplačno.

ISSN 2463-8579

Ob jubileju

Občina Šmartno pri Litiji je znana po dobrih pevcih in pevskih zborih, ki že stoletja krojijo kulturno zgodovino občine. Tako se ponašamo z družinami, v katerih petje s strastjo prehaja iz roda v rod, pa tudi s posamezniki, ki jih žene ljubezen do petja. Tradicija različnih glasbenih zasedb in odmevna dela posameznikov se medsebojno prepletajo z vedno novimi idejami in željami po vedno novem ustvarjanju zvokov in svežih melodij. V razpetem loku od žlahtne tradicije do sodobnejših iskanj nastaja naša visoka pesem.

Tako v kulturnem kot političnem dogajanju nekega obdobja so imela slovenska pevska društva pomembno vlogo. Pravzaprav so bila ta nekakšen generator družabnega življenja v okoljih, v katerih so delovala. Društva so v obdobju čitalništva odločno pripomogla k dvigovanju slovenske zavesti o narodni samobitnosti in so na kulturnem nivoju uresničevala stoletja staro hrepenenje slovenskega človeka po lepem in ubranem petju. Tako gre pri pevskih društvih za nekakšen spoj ljudske in t. i. visoke kulture tedanjega časa na Slovenskem.

DRUŠTVO ZVON PRAZNUJE 130 let! S tem visokim jubilejem je to naše društvo med najstarejšimi pevskimi društvi v Sloveniji. Pot društva je zaznamoval njihov ustanovitelj Ivan Bartel, ki je s svojim prihodom v Šmartno prebudil kulturno zavest v naši občini. V vseh teh desetletjih se je društvo srečevalo z vzponi in padci, vendar so ljubezen do petja, vztrajnost in trdna volja članov društvo obdržale vse do danes. Z iskreno zahvalo našim predhodnikom nazdravimo našim jubilantom.

Drago društvo Zvon! Spoštovani jubilanti! Hvala za vašo vztrajnost, hvala za vaš doprinos h kulturnemu prostoru naše občine. Iskrene čestitke! Naj seme glasbe, ki so ga vrgli vaši predhodniki, še naprej bogato rodi.

Rajko Meserko, župan

Projekti v teku

Avtor članka: Aleš Krže, Občina Šmartno pri Litiji

GRADNJA KOMUNALNE INFRASTRUKTURE NA OBMOČJU BIVŠE IUV

V zaključni fazi je izvedba projekta izgradnje komunalne infrastrukture za območje OPPN ŠM_40 – južni del (bivša IUV). Projekt je sofinanciran s strani EU, Evropski sklad za regionalni razvoj. Izvajalec del je Trgograd, d. o. o., ocenjena vrednost projekta pa 264.462,10 EUR. V okviru projekta se je izvedla izgradnja meteorne in fekalne kanalizacije, uredil se je del vodovoda, zgradila se je javna razsvetljava in rekonstruirala cesta. V okviru projekta sta svoje omrežje dogradila tudi Elektro Ljubljana in Telekom.

PARKIRIŠČE POD OŠ ŠMARTNO

V teku je projektiranje parkirišča pod OŠ Šmartno pri Litiji. Izvajalec del je Tadej Burger, s. p., ocenjena vrednost projekta pa 6.832,00 EUR.

MRLIŠKA VEŽICA VELIKA ŠTANGA

V mesecu oktobru se predvideva pričetek del izgradnje mrliške vežice v Veliki Štangi.

Gradnja komunalne infrastrukture na območju bivše IUV

Izvajalec del bo Resal, d. o. o., ocenjena vrednost projekta je 152.219,20 EUR. Planiran zaključek del je v drugi polovici leta 2021.

ASFALTIRANJE DELA JP KOT–RAVNI OSREDEK

V fazi izvedbe je izdelava projektne dokumentacije za asfaltiranje cca 2,5 km javne poti 709541 Simončič–Ravni Osredek–Planina. Izvajalec del je KProjektL, ocenjena vrednost projekta pa 3.660,00 EUR.

VZDRŽEVANJE GOZDNIH CEST

V mesecu oktobru bo izvedeno vzdrževanje gozdnih cest. Izvajalec del bo Tomaž Gregorin, s. p., ocenjena vrednost del je 6.990,48 EUR. Vzdrževanje se bo izvedlo na gozdnih cestah: Tičnica, Cerkovnik, Štangarski Potok, Grmače–Kepovina, Rakovnik in Riharjevec.

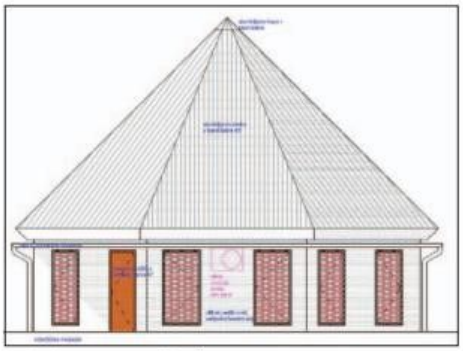

Mrliška vežica Velika Štanga

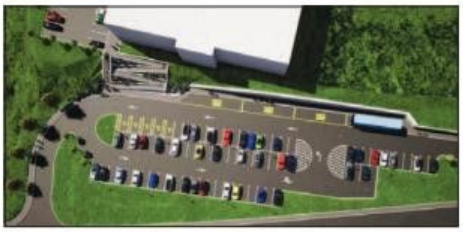

Parkirišče pod OŠ Šmartno

Sprejem sprememb in dopolnitev občinskega prostorskega načrta

Avtorica članka: Andreja Leskovšek

Občinski svet je v mesecu juliju opravil drugo branje Odloka o spremembah in dopolnitvah izvedbenega dela občinskega prostorskega načrta. Občina je z izdelovalcem, podjetjem Locus, d. o. o., potrebovala štiri leta za izvedbo postopka sprememb planskega akta. Priprava prostorskih aktov je zapisana v Zakonu o urejanju prostora in žal ni bližnjic za hitrejše spremembe planskih aktov. V tem postopku smo poskušali odpraviti čim več težav v tekstualnem delu odloka, ki smo jih opazili vse od prvotne uveljavitve odloka. Te spremembe so bile namenjene tudi, da se čim hitreje spremeni namembnost iz stavbnih v kmetijska zemljišča. Prav tako smo uspeli spremeniti namensko rabo predvsem za potrebe gradnje novega vrtca. Spremembe in dopolnitve tekstualnega dela se nanašajo na jasnejšo opredelitev prostorskih izvedbenih pogojev umeščanja objektov v prostor ter manjše dopolnitve drugih členov, predvsem na temo zagotavljanja doslednosti pri uporabi določil in pristojnosti odločanja na podlagi zunanjih pravnih režimov. Spremembe in dopolnitve se nanašajo tudi na podrobnejše prostorske izvedbene pogoje (v nadaljevanju: PPIP) po posameznih enotah urejanja prostora. Druge spremembe se nanašajo na manjše popravke in dopolnitve PPIP oziroma uskladitve PPIP z dejanskim stanjem. Velik del sprememb predstavljajo redakcijski popravki.

Obvestilo Direkcije RS za vode o izteku vodnih dovoljenj za lastno oskrbo s pitno vodo

Avtorica članka: mag. Tanja Kepa Ferlan, Občina Šmartno pri Litiji

Ministrstvo za okolje in prostor, Direkcija RS za vode, obvešča, da se 31. 12. 2020 velikemu številu vodnih dovoljenj izteče čas veljavnosti.

Četrti odstavek 127. člena Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdrI-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15 in 65/20) določa, da se vodno dovoljenje na vlogo imetnika lahko podaljša, če so izpolnjeni vsi pogoji, ki so ob izteku dovoljenja predpisani za njegovo pridobitev.

V izogib nevšečnostim, ki bi jih lahko povzročila prepozno vložena vloga za podaljšanje, pozivajo, da imetniki vodnih dovoljenj pregledajo datume izteka veljavnosti vodnih dovoljenj, pridobljenih za lastno oskrbo s pitno vodo. Vlogo za podaljšanje vodnega dovoljenja za lastno oskrbo s pitno vodo, ki jo vložite na Direkcijo Republike Slovenije za vode, Hajdrihova ulica 28c, Ljubljana, in dodatna navodila v zvezi s postopkom podaljšanja dovoljenja lahko pridobite na spletni povezavi https://www.gov.si/zbirke/storitve/vloga-za-podaljsanje-vodnega-dovoljenja-za-lastno-oskrbo-s-pitno-vodo/. Če boste vodno dovoljenje podaljševali v dosedanjem obsegu, je potrebno v obrazcu izpolniti samo točki I. in II.

Izpogajanih 12 milijard EU sredstev, zdravstvo, oskrba starejših …

Avtor članka: Boris Doblekar, poslanec DZ RS

Med drugim sprejete ključne spremembe za prejemnike kmečkih pokojnin in prejemnike sredstev preživninskega sklada.

Z izpogajanimi 12 milijardami EU sredstev za Slovenijo bo ključno izboljšanje zdravstva in oskrbe starejših. Glavna tema vlade in nas poslancev je obravnava ključnih projektov, ki bodo izvedeni iz naslova izjemno dobro izpogajanih evropskih sredstev. Ključne prioritete bodo izboljšanje zdravstvene oskrbe, izboljšanje oskrbe starejših in ranljivih skupin ter infrastrukturni projekti, ki tudi omogočajo boljše življenje za vse državljane. Posamezni ministri so nam poslancem že predstavili projekte za svoje področje, na osnovi katerih se bo pripravil prioritetni vrstni red teh projektov. Izvedba bo odvisna od faze pripravljenosti teh projektov, umeščanja v prostor in tudi drugih drobnih pogojev.

Prioritete teh projektov se bodo postavljale glede na izvedljivost posameznega projekta, večinoma pa je bila upoštevana želja posameznih okolij. Glede nadaljnjega potrjevanja sredstev iz načrta za okrevanje po epidemiji COVID se bodo programi potrjevali glede na pripravljenost posameznega projekta za njegovo realizacijo in zmožnosti črpanja evropskih sredstev. Želja in tudi projektov je dvakrat več, kot je v tem trenutku iz tega naslova na voljo sredstev za njihovo realizacijo. Zelo odmevno in pohvalno s strani prav vseh županov slovenskih občin je bilo tudi povabilo vlade na srečanje in posvet v zvezi z naborom in izvajanjem projektov ter kar najboljšega koriščenja sredstev.

Obravnavali in sprejeli smo rebalans letošnjega proračuna, ker je v teh težkih korona mesecih na prihodkovni strani zaznati izpad, vendar glede na izpogajana sredstva v Bruslju, ki so bila Sloveniji odobrena, to ne bo pomenilo posebnih krčenj in posegov v socialne transferje in vse ostale obveznosti, ki jih ima proračun že danes.

Ni večjih rezov pri odhodkih. Dejstvo je, da je približno milijardo in pol manj prihodkov iz naslova obremenitev zaradi epidemije COVID in na drugi strani več odhodkov zaradi subvencij čakanja na delu in drugih pomoči prebivalstvu, vendar se bo to zaradi evropskih sredstev tudi lažje zapiralo.

Aktivno sem sodeloval tudi pri oblikovanju petega protikorona paketa. Ta odseva trenutne gospodarske napovedi, ki so bolj optimistične od spomladanskih, a hkrati upošteva dejstvo, da bi lahko imelo nenadzorovano širjenje virusa negativne posledice za gospodarstvo. Ukrepi tega paketa so: podaljšano čakanje na delo, pomoč samozaposlenim, dodatki za zaposlene v socialnovarstvenih zavodih in zdravstvenih ustanovah, financiranje zaščitne opreme za vzgojno-izobraževalne ustanove, nadomestilo stroškov izvajalcem občasnih prevozov.

Vlada je medtem že začrtala tudi prednostne naloge, ki jih bo zasledovala pri pripravi predloga proračunov za prihodnji dve leti. Med njimi je izpostavila reforme in investicije na področju socialne in pokojninske zakonodaje, izboljšanje učinkovitosti v šolstvu in znanosti, sistemske ukrepe na področju zdravstva in dolgotrajne oskrbe ter investicije, ki bodo pripomogle k okrevanju in gospodarski rasti, odpiranju delovnih mest, produktivnosti ter okoljski in energetski politiki.

Pri tem ne bomo spregledali niti lokalne samouprave. Potem, ko smo že dvignili povprečnine za leto 2020 s prejšnjih 589,11 evra na 623,96 evra, nameravamo s spremembami proračuna za leto 2021 ta znesek kljub epidemiji zvišati še za dobre štiri evre. Tako bodo občine za leto 2021 dobile še nekaj višje povprečnine, in sicer 628,20 evrov na prebivalca, kar bodo občutili občani pri več izvedenih investicijah.

Intenzivno se ukvarjamo z administrativnimi razbremenitvami, stanovanjsko problematiko, predvsem mladih, reformno politiko socialnih transferjev s poudarkom na preprečevanju zlorab, krepitvijo varovanja državne meje, krepitvijo ugleda Slovenije v Evropi in svetu ter mnogimi ukrepi za decentralizacijo in skladen regionalen razvoj. Na kratko povzamem še nekaj novosti:

Z ukrepom razširjene odgovornosti proizvajalca embalaže končno konec kopičenja odpadne embalaže po skladiščih komunal in pravočasno pobiranje. Ureja se sistem trgovanja s pravicami do emisije toplogrednih plinov, zavzemamo se, da se v ospredje okrevanja postavi razvoj, ki se usmerja v trajnostne investicije, krožno gospodarstvo in digitalizacijo. Krožno gospodarstvo je zelo konkreten in uporaben koncept, s katerim bomo lahko učinkoviteje usmerili naložbe v trajnostni prehod. Je eden od ključnih instrumentov za trajnostno rabo naravnih virov in zmanjševanje emisij.

Tudi za skupno kmetijsko politiko je vladi v napornih pogajanjih uspelo izpogajati več sredstev, kot je predlagala Evropska komisija maja 2018, in bomo tako lažje poudarili dodano vrednost ukrepov s področja razvoja podeželja in se soočili z novimi izzivi. Naj opomnim, da je potrebno skrbno spremljati različne razpise za sofinanciranje kmetijske dejavnosti, ki jih ni malo. Posebna pozornost bo v prihodnje usmerjena tudi v hribovske in male kmetije, predvsem z vidika ohranjanja in razvoja podeželja, čemur sem tudi sam izjemno naklonjen.

Novela SPIZ rešuje dve zadevi: 1. dokup vojaških, študijskih in kmečkih let, ki so jih zavarovanci plačevali, a so bila spregledana in se niso upoštevala; 2. status kmečkih zavarovancev, ki so plačevali za polni obseg pravic, priznan pa so imeli ožji obseg pravic.

S potrjenim predlogom naše poslanske skupine se je rešila situacija dveh zapostavljenih skupin zavarovancev oziroma upravičencev do pokojnin. Prva skupina so zavarovanci ali upravičenci, ki so pokojninsko dobo dokupili po veljavnih predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in so bili v neenakem položaju s tistimi, ki se jim je doba prostovoljnega zavarovanja priznala kot pokojninska doba brez dokupa. Druga skupina so nekdanji kmečki zavarovanci, ki so v preteklosti plačevali višino zavarovanja za polni obseg pravic, priznalo pa se jim je zavarovanje za ožji obseg pravic in s tem manjša odmera pokojnine, ko so izpolnili pogoje za pridobitev pokojnine.

S predlogom zakona o spremembi in dopolnitvi Zakona o javnem jamstvenem in preživninskem skladu Republike Slovenije smo se v naši poslanski skupini zavzeli za enake pravice vseh otrok. Cilj spremembe zakona je zagotoviti enako obravnavo vseh upravičencev do preživnine s strani državnega javnega preživninskega sklada. Pri tem je predlog spremembe zakona zasledoval temeljna načela: načelo socialne države, načelo dolžnosti skrbi za otroke in načelo državne podpore pri zagotavljanju razvoja otroka. S predlogom zakona se je predlagala sprememba starostne meje za upravičenost do nadomestila preživnine iz 18 let na 26 let oziroma dokler traja preživninska obveznost. S tem je Javni jamstveni in preživninski sklad RS prevzel tudi izterjavo za te preživnine in odgovornost za preventivno preprečevanje neplačevanja preživnin za upravičence, starejše od 18 let. S predlogom, ki je bil sprejet, omogočamo enakopravno obravnavo mladostnikov. Tistim, ki so po 18 letu vključeni v nadaljnje izobraževanje, pa omogočamo, da bodo brez povečanih finančnih skrbi lahko zaključili svoje šolanje.

Kot tu izvoljeni poslanec, kljub temu da je naš delokrog celotna država, pa kljub temu čutim izjemno lokalno pripadnost in pomagam obema občinama pri pridobivanju EU in državnih sredstev za sofinanciranje različnih projektov, tako občinskih kot tudi za izvedbo čim več projektov v domeni države. In moram reči, da smo zaenkrat na tem področju lahko zelo zadovoljni. Zelo si prizadevam, da litijsko in šmarsko občino obiskujejo ministri in se konkretno pogovorimo na terenu ter obiske sklenemo z različnimi dogovori in sklepi.
Sproti se odzivam na vse prošnje, predloge in pripombe vseh, ki se name obrnejo na različne načine. Zelo sem vesel vseh, s katerimi se srečujemo na terenu in v poslanski pisarni. Dobrodošli.

Osnovna šola Šmartno

BRALNA ZNAČKA

V četrtek, 17. septembra, se je začela 60. sezona branja za bralno značko. Ob tem prazniku knjige je Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS s pomočjo JAK RS in trgovine Hofer vse slovenske prvošolce obdarilo z darilno slikanico Smejalnik in cvililna zavora pisatelja Slavka Pregla, ki jo je ilustriral Kostja Gatnik.
Šolska knjižničarka je obiskala vse prvošolce na matični šoli in podružnicah, se z njimi pogovorila o knjigah in branju ter jim izročila darilne slikanice, ki so se jih zelo razveselili.

Vanja Adamlje

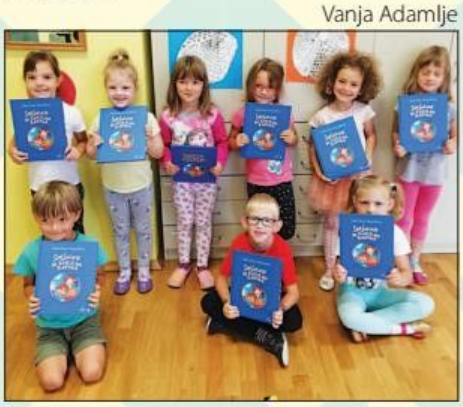

JESENSKE EKSKURZIJE SO ZA NAMI

V drugem tednu septembra smo na Osnovni šoli Šmartno pri Litiji izvedli prvo ekskurzijo v tem šolskem letu. Učenci sedmega razreda so obiskali Velenje in spoznali preobrazbo pokrajine, ki je nastala zaradi več stoletnega rudarjenja na tem območju. Seveda so se spustili tudi v podzemlje, med rudarje, kjer so se seznanili s težkimi razmerami rudarjenja v preteklosti. Zaključek ekskurzije je bil še bolj zgodovinski – v Šempetru v Savinjski dolini so sledili zgodbam starih Rimljanov, ki so ohranjene na nagrobnikih v rimski nekropoli.
Učenci devetega razreda so se podali na ekskurzijo po Gorenjski, kjer so obiskali Kropo, Radovljico in Vrbo. V vigenjcu Vice so ob pripovedovanju in prikazu nekdanjega kovača spoznali zgodovino kovaštva, med sprehodom skozi Kropo pa arhitekturo naselja, ki jo je zaznamovala prav ta dejavnost. Najdlje so se zadržali v Radovljici, kjer so med drugim obiskali čebelarski muzej in spominsko sobo Antona Tomaža Linharta. Ekskurzijo so zaključili v Vrbi z ogledom rojstne hiše Franceta Prešerna, ki je učence navdušila predvsem zaradi odličnega vodenja vodnika Janeza.
Skupna značilnost obeh letošnjih jesenskih ekskurzij je bila prav gotovo uporaba zaščitnih mask v avtobusu in na vseh notranjih ogledih. Učenci so razumeli, kako pomembno je dosledno upoštevanje tega pravila že zaradi spoštovanja do sošolcev in vseh udeležencev ekskurzije.

Sonja Marin

POROČILO – NAGRADNI TABOR BAVŠICA

V začetku avgusta smo se mentorica in štirje učenci naše šole – Živa, Martin, Ažbe in Matevž – ki smo na državnem tekmovanju Mladina in gore dosegli 3. mesto, udeležili enotedenskega nagradnega tabora v PUS Bavšica, ki ga za najuspešnejše osnovnošolske tekmovalce organizira Mladinska komisija Planinske zveze Slovenije.
Prva dva dneva je ves čas deževalo, zato smo se ob različnih spoznavnih in družabnih igrah dobro spoznali. Vodniki so nam pripravili zanimive igre: civilizacija, olimpijske igre v Bavšici, kviz, banse, igre z gorstvi Slovenije …
Sončno vreme smo izkoristili za orientacijsko tekmo, pohod do počitniškega doma v dolini Možnice, kopanje v kotičku pod Kluž ami, kjer so najpogumnejši skočili v mrzlo Koritnico, vajo izdelave vozlov, spoznavanje tehnične opreme planinca, risanje markacij in obisk predstavnice GRS Bovec. Za piko na i smo se ob vrvi spuščali s strme skale in preplezali učno ferato PUS Bavšica.
Seveda ni manjkalo zabave. Prosti čas smo izkoristili za druženje ob kartah, kitari ali igranju odbojke. Dva večera smo se zbrali ob ognju in peli pesmi. Pripravili smo modno revijo na temo »glupe čupe«. Zadnji večer smo si ob ognju spekli večerjo in se s programom za vodnike zelo lepo poslovili od vodstva in se jim zahvalili za ves trud.

Tina Sladič

ŠPORTNI DAN – JESENSKI POHOD

V četrtek, 10. 9. 2020, smo se četrtošolci odpravili na sprehod do Svibna. V dokaj svežem jutru smo krenili peš izpred šole proti Litiji. Učenci so bili zelo razigrano razpoloženi, dobre volje in pridni pri upoštevanju pravil, ki smo jih določili že v šoli. Pri vzponu na hrib se je pri nekaterih pokazalo nekaj težav s kondicijo, vendar smo jih uspešno premagali in vsi prišli do vrha, kjer nas je pričakalo sonce. Končno smo lahko pomalicali, se malce poigrali in že nas je čakal spust v dolino. Prijetno utrujeni smo se vrnili pred šolo.

Jerneja Fortuna

Izvir in korenine poštenosti so v dobri vzgoji (Plutarh)

Avtorica članka: Katarina Kragelj

Tomaž Rozina je ravnateljevanje Osnovne šole Šmartno pri Litiji, h kateri spadajo tudi tri podružnične šole – Velika Kostrevnica, Primskovo, Štangarske Poljane – in Vrtca Ciciban prevzel pred dobrim letom dni. Tudi on je bil učenec te šole, potem pa sva bila kar nekaj let dobra sodelavca. Tomaž je prijazen, deloven, nasmejan, pripravljen pomagati, ima dober občutek za delo z ljudmi, je navdušen športnik in s svojo družino živi v eni od okoliških vasic.

Tomaž Rozina, ravnatelj OŠ Šmartno

Tomaž, v veliko veselje mi je, da se lahko pogovorim s teboj, in hvala ti, ker si se kljub obilici dela, ki ga imaš, prijazno odzval povabilu za tale intervju. Že v svojem prvem šolskem letu si se moral soočiti z novim koronavirusom in z novim načinom pouka. Kako je potekal pouk na daljavo, kaj ti je predstavljalo največjo težavo?

Vsako uvajanje v novo delo je seveda povezano s številnimi spremembami in novostmi, da pa se bo zgodilo toliko nepredvidenih dogodkov, si nisem predstavljal niti v sanjah. Ko smo v četrtek, 12. marca, dobili informacijo, da se bodo s ponedeljkom, 16. marca, zaprli vsi vrtci in šole po Sloveniji, smo takoj začeli s pripravo načrta za delo na daljavo. Delovanje vrtca in šole je bilo popolnoma prekinjeno. To je bila nova izkušnja za vse vpletene. Z aktivom računalničarjev smo imeli veliko sestankov na daljavo in iskali najboljšo možnost priprave oz. izboljšave spletne učilnice. Izkazalo se je, da bo potrebno organizacijo v spletni učilnici nadgraditi tako, da bo za uporabnike še bolj enostavna. Po nekaj dneh nam je uspelo in tudi odziv s strani učencev in staršev je bil pozitiven. Največja težava so bile različne informacije, ki so prihajale z vseh strani in so se pogosto dnevno spreminjale. Toda v sodelovanju s starši, učenci in učiteljskim zborom nam je uspelo dokaj uspešno pripeljati »barko« do 18. maja, ko so se v šolo začeli vračati prvi učenci, v vrtec pa nekateri otroci.

Za nami je prvi šolski dan v novem šolskem letu. Kakšne so bile priprave nanj, kakšen je bil dan v primerjavi s prejšnjimi? Kako si ga doživel sam?

Priprave na novo šolsko leto so se začele takoj po analizi preteklega leta. Bilo je nekaj kadrovskih menjav, seveda pa ni šlo brez dodatnih izobraževanj in priprav na morebitno ponovno delo na daljavo v primeru prekinitve dela v šoli. To je največja novost v pripravah v primerjavi s preteklimi leti. Vsi smo si želeli, tudi starši, s katerimi sem se imel priložnost pogovarjati, da bi se pouk 1. septembra začel v šoli. Sam upam, da do ponovne popolne prekinitve dela v šoli in v vrtcu ne bo več prišlo. Zavedam pa se, da se lahko zgodi, da bodo epidemiologi oz. NIJZ za določen oddelek odredili karanteno. V tem primeru bomo prisiljeni izvajati pouk na daljavo. To se po nekaterih šolah v Sloveniji že dogaja. Zato veliko energije namenjamo tudi temu področju.

Kakšno je vzdušje na šoli glede na vse prilagoditve? Kako rešujete prostorsko stisko, predvsem v kuhinji in jedilnici?

Zaposleni, pa tudi učenci in učenke, smo zelo veseli, da se je pouk začel v šoli. Zato nam omejitve in prilagoditve zaenkrat še niso vzele optimizma, da bomo skupaj uspešno premagovali težave, ki se nam bodo pojavljale na poti skozi šolsko leto. Verjetno se bomo morali vsi skupaj navaditi živeti s tem virusom.

Seveda pa so se na šoli težave s prostorsko stisko s priporočili NIJZ še povečale. Da je šolska kuhinja premajhna za pripravo kosil za šolo, je že dolgo znano. Zato kosila za vrtec že leta vozimo iz Litije. Jedilnice na naši šoli ni, imamo pa en manjši prostor, ki ga uporabljamo za jedilnico. Te težave rešujemo tako, da za določene razrede kosila vozimo v razrede. Naša šola je bila zgrajena leta 1963. Takrat niso načrtovali kabinetov za učitelje, kabinetov za izvajanje dodatne strokovne pomoči, prostorov za delo z manjšimi učnimi skupinami itd. To je velika težava, za katero upamo, da jo bomo vsaj delno lahko rešili s prostori, ki si jih bomo delili z vrtcem, in prostori, ki se bodo na šoli v trenutku odprtja vrtca izpraznili in jim bomo lahko spremenili namembnost. Upam, da nam bo v sodelovanju z občino uspelo rešiti vsaj nekaj prostorskih problemov.

Zaradi razmer v zvezi z virusom je verjetno na šoli precej novosti tudi v tem šolskem letu 2020/21? Kako poteka pouk? S kakšnimi težavami se srečujete?

Na MIZŠ so čez poletje pripravili publikacijo, ki so jo šolam predstavili konec avgusta. V njej so predstavili štiri modele vračanja v šole.

Po modelu A se vsi učenci izobražujejo v šoli, po modelu B se vsi učenci izobražujejo v šoli, vendar v skladu s priporočili NIJZ-ja, po modelu C se učenci v nižjih razredih izobražujejo v šoli, učenci od 5. do 9. razreda pa na daljavo. Po modelu D se vsi učenci izobražujejo na daljavo.

Trenutno na naši šoli poteka pouk po modelu B. Kot sem že omenil, je največja težava prostorska stiska – zagotavljanje medsebojne razdalje in predvsem nepredvidljive okoliščine zaradi virusa, ki nam lahko čez noč spremenijo delo na šoli.

Kakšno je število učencev in oddelkov na matični šoli, na podružnicah in v vrtcu? Kako kaže v prihodnosti?

Na matični šoli je bilo na začetku šolskega leta v 23 oddelkih 493 učenk in učencev, na treh podružnicah pa v 5 oddelkih še 66 učenk in učencev. Skupaj je na šoli 559 učenk in učencev. Po zadnjih podatkih se bo število otrok v šoli v naslednjih letih še povečevalo. V vrtcu imamo na začetku vrtčevskega leta v 15 oddelkih 251 otrok.

Šola v Šmartnem je doživela že veliko sprememb, veliko se je gradilo in prenavljalo, prav tako na podružnicah. Se je v tem letu tudi kaj spremenilo? Kako rešujete prostorsko stisko, s katero se soočate?

V začetku junija se je začela in še vedno poteka temeljita prenova podružnične šole na Primskovem. Prenovljeni bodo vsi šolski prostori. Poleg tega bodo v pritličju na novo urejeni prostori za potrebe šole in vrtca. Tako bomo dobili dodaten prostor za petnajsti oddelek vrtca, prostor za po-

učevanje manjših učnih skupin, izvajanje dodatne strokovne pomoči in nove sanitarne prostore. Predviden zaključek del je 15. oktober 2020. V času obnove smo učence iz šole in otroke iz vrtca preselili v gasilski dom. Ob tej priložnosti se gasilskemu društvu Primskovo lepo zahvaljujem za pomoč, ker so prostore gasilskega doma odstopili šoli in vrtcu.
Na Podružnični šoli Kostrevnica poteka obnova prostorov, ki bodo namenjeni poučevanju manjših učnih skupin in dodatni strokovni pomoči. Tudi za ta dela načrtujemo, da bodo končana do 15. oktobra. Na matični šoli pa je čez poletje potekala vgradnja osebnega dvigala, za katerega pričakujemo, da bomo v naslednjih dneh dobili tudi uporabno dovoljenje.

Naša šola je vedno uspešno sodelovala v različnih projektih. V katere projekte ste vključeni sedaj in kako potekajo?
Na šoli potekajo različni projekti, med drugim Kulturna šola, Rastem s knjigo, Tradicionalni slovenski zajtrk, Prostovoljstvo, Korak k sončku, Šolska shema sadja, zelenjave in mleka, Pasavček in drugi. Pripravljamo in izvajamo tudi nekatere dejavnosti, s katerimi poskušamo navdušiti naše učence in učenke za udejstvovanje na področju glasbe, umetnosti, zdravja in športa. V okviru tega potekajo pevski vikend, poletna in zimska šola v naravi, naravoslovni tabor, šolske lige, nagradna ekskurzija, program Naučimo se plavati, tečaj prve pomoči itd. Udeležujemo se tudi likovne kolonije.
Projekti lahko potekajo po programu, dokler imamo pouk v šoli. Na daljavo pa večine teh projektov in dejavnosti ni možno izvajati.

Katere pomembne dogodke bi izpostavil v prihodnjem šolskem letu?
V naslednjem letu načrtujemo več dogodkov. Prvi takšen dogodek bo prireditev ob spominu na osamosvajanje Slovenije, otvoritev prenovljene podružnične šole na Primskovem, prireditev ob 220-letnici Prešernovega rojstva, adventne in božično-novoletne delavnice, božično-novoletni koncert pevskega zbora, plesno tekmovanje itd.

Veliko pozornosti se na šoli posveča poklicnemu usmerjanju, vsako leto organizirate srednješolsko tržnico, na kateri se predstavijo posamezne srednje šole in med njimi so velikokrat tudi naši nekdanji učenci. Se je zanimanje za vpise v srednje šole z leti kaj spremenilo?
Velika verjetnost je, da v letošnjem šolskem letu zaradi ukrepov za preprečevanje širjenja koronavirusa ne bomo mogli izvesti srednješolske tržnice v takšni obliki kot v preteklih letih. Zato se s sosednjimi šolami dogovarjamo, da bi združili moči in skupaj našli ustrezen model za prenos informacij devetošolcem in njihovim staršem.
V zadnjih nekaj letih se učenci in učenke iz naše šole več vpisujejo v poklicne in strokovne programe, manj pa na gimnazije.

Učenci naše šole so prav tako uspešni na različnih področjih. Kateri so njihovi dosežki v zadnjem času kljub koronavirusu in zaprtju šole?
Zaradi zaprtja šol so bila številna tekmovanja v znanju v preteklem šolskem letu odpovedana. Veseli smo bili, da so na nekaterih tekmovanjih, ki so bila uspešno zaključena že pred prekinitvijo, naši učenci in učenke dosegli lepe rezultate. Pet učenk in učencev je prejelo zlata priznanja, trinajst srebrna, pet učencev je bilo vpisanih v zlato knjigo, trinajst je bilo zlatih bralcev … Pevski zbori so uspešno nastopali na prireditvah do prekinitve, prav tako so bili uspešni nekateri posamezniki in ekipe na različnih področjih.

Živiš v vasici v okolici Šmartnega in vem, da ste krajani med seboj zelo povezani in aktivni na različnih področjih. Kakšno je tvoje sodelovanje v ožji in širši skupnosti v občini?
Že dolgo uspešno sodelujemo z ustanovami, društvi in posamezniki, ki ponujajo različne koristne oblike preživljanja prostega časa: s Knjižnico Litija, Glasbeno šolo Litija - Šmartno, župnijo Šmartno, Domom Tisje, različnimi društvi v kraju itd. Dobro sodelujemo tudi z Občino Šmartno, Javnim zavodom Bogenšperk, Zdravstvenim domom Litija in nekaterimi podjetji, ki odprejo svoja vrata, da si naši učenci lahko v živo ogledajo, kako se opravljajo določeni poklici. Želim pa si še več sodelovanja v naslednjih letih.

Sama sem v letih svojega poučevanja pogrešala več sodelovanja med šolami sosednjih občin in mogoče gimnazije. Vem, da je v današnjih časih, ko je dela in obveznosti vedno več, to verjetno težko, ampak vseeno – se kaj dogaja na tem področju?
Kot sem že omenil, trenutno iščemo možnost povezave pri pripravi srednješolske tržnice. Povezali smo se z vsemi tremi litijskimi osnovnimi šolami in skupaj iščemo sprejemljivo rešitev za trenutne razmere. Z gimnazijo sodelujemo preko projekta recitiranja števila PI in ustvarjanja piezije. Imamo še nekaj idej, ki pa so v trenutnih razmerah, z upoštevanjem vseh priporočil, težko izvedljive.

Z odhodom učiteljev v pokoj z veseljem ugotavljam, da vezi še vedno ostanejo. Vsako leto smo povabljeni na raznovrstne prostovoljne dejavnosti v razrede in teh se z veseljem udeležimo, pa naj bo to peka piškotov ali pletenje venčkov. Kako pomembna se zdi tebi takšna vrsta prostovoljstva?
Imam občutek, da se je to zelo spremenilo. V preteklosti sta bila prostovoljstvo in medsebojna pomoč nekaj vsakdanjega. Danes pa žal temu ni več tako. Posamezniki, ki ste še pripravljeni svoj čas, znanje in energijo prostovoljno, brezplačno nameniti v dobro drugega, pa naj bo to za posameznika ali društvo, ste zelo redki. Tudi sam sem bil številna leta zelo aktiven na tem področju in vem, da to ni vedno enostavno. Zato še toliko bolj cenim vse, ki pridete v šolo in pomagate pri raznih delavnicah in drugih aktivnostih. Ta vrsta prostovoljstva je zelo dobrodošla. Vsi smo zelo veseli, ko nam na pomoč priskočite nekdanje sodelavke in sodelavci.

Nekaj let po upokojitvi sem prostovoljno prihajala v šolo pomagat učencem pri angleščini, sedaj pa sem šolo zamenjala z vrtcem in na prostovoljnih uricah uvajam malčke v svet tujega jezika. Seveda nas vse zelo zanima, kaj se dogaja z gradnjo vrtca v Šmartnem, kjer je še enkrat toliko skupin v dislociranih enotah, raztresenih po Šmartnem in okolici. Prejšnji ravnatelj mi je v pogovoru dejal, da so študije narejene in da naj bi bil vrtec zgrajen še v prejšnjem mandatu.
Verjamem, da marsikdo že pozna naš problem, a ga bom vseeno še enkrat osvetlil. Z letošnjim šolskim letom imamo v vrtcu že petnajst oddelkov. Stavba Vrtca Ciciban Za Povrtmi pa je dotrajana in sprejme le pet oddelkov. Ostali oddelki so odprti na drugih lokacijah. V vrtcu je samo razdelilna kuhinja, zato se že vsa leta obroki vozijo iz Litije. Torej, najboljša rešitev problema je gradnja nove stavbe z novim igriščem. Dodaten problem našega zavoda je prostorska stiska v šoli. Šolska kuhinja je premajhna, nimamo primerne jedilnice, primanjkuje prostorov za izvajanje pouka v manjših učnih skupinah, za izvajanje dodatne strokovne pomoči in kabinetov za učitelje. Računalniška učilnica in učilnica za poučevanje gospodinjstva sta premajhni, šolska knjižnica potrebuje drug prostor. Ko seštejemo vse prostorske težave v našem zavodu in iščemo rešitve, pridemo do nujno potrebne gradnje novega vrtca pri šoli. S povezavo šolske zgradbe z novim vrtcem bomo lahko imeli eno centralno kuhinjo za vrtec in šolo, jedilnico za šolo, dve igralnici, ki se bosta lahko uporabili tudi za učilnici za prvi razred. V šoli se bo sprostilo nekaj prostorov, ki jih bomo predelali za potrebe šole. Po zadnjih prejetih informacijah naj bi se projekt začel izvajati na terenu v naslednjem letu.

Kaj bi nam vsem želel sporočiti ob koncu najinega pogovora?
Afriški pregovor pravi, da je za vzgojo enega otroka potrebna cela vas. Želim si konstruktivnega sodelovanja z vsemi, ki želijo vzgajati, izobraževati in usmerjati naše otroke v odgovorne, delovne in poštene državljane.

Tomaž, najlepše se ti zahvaljujem za res prijeten pogovor. V imenu uredništva in v svojem imenu želim tebi, učencem, vsem zaposlenim v šoli in v vrtcu veliko zdravja, sreče in uspehov.

Pevsko društvo Zvon skozi čas

Avtorica članka: Suzana Šulek

O nastanku Pevskega društva Zvon iz Šmartnega pri Litiji, ki je na začetku delovalo kot mešani zbor, ni veliko znanega, tudi točne letnice nastanka ne moremo ugotoviti. Prva pravila društva imajo datum 19. oktober 1890, zato leto 1890 velja za njegov uradni začetek delovanja. Po nekaterih podatkih naj bi Zvon začel delovati že leta 1889, glede na zapisnik 4. se je Zvonovega odbora z dne 1. 12. 1909, v katerem je zapisan sklep, da se bivšemu predsedniku Francu Knafliču izroči častna diploma za njegovo 25-letno delovanje pri društvu, pa že leta 1884; tega leta je v Šmartno prišel službovat tudi učitelj Ivan Bartl, ki velja za ustanovitelja Zvona.

O obdobju do leta 1900, ko je zbor vodil Ivan Bartl, ni veliko podatkov. V obdobju 1900–1926 je zbor večkrat ostal brez zborovodje, prva svetovna vojna pa je kar za štiri leta prekinila njegovo delovanje. Prvi jubilejni koncert Zvona je bil izveden 2. julija 1911 na dvorišču graščine Slatna, in sicer ob 20-letnici društva (kot izhodišče za jubilej je bilo izbrano leto 1889, a je bil koncert izpeljan z zamudo). Zbor je takrat vodil Emil Lajovic.

Leto 1926 je bilo za Zvon obdobje hude krize. Zborovodja Mirko Premelč je po treh letih uspešnega vodenja odstopil, število pevk in pevcev se je precej zmanjšalo in v naslednji sezoni ni bilo nobenega nastopa. Leta 1927 pride v Šmartno učitelj Maks Kovačič, ki prevzame vodenje Zvona. Bil je navdušen zborovodja in ljudski skladatelj, priljubljen med ljudmi. Pod njegovim vodstvom se je število pevk in pevcev kmalu močno povečalo, proslavili pa so tudi dva jubileja, in sicer leta 1930 ob 40-letnici in leta 1940 ob 50-letnici delovanja društva. Sledilo je obdobje kulturnega molka. Okupatorji, ki so leta 1941 zasedli naše kraje, so takoj razpustili vsa slovenska društva. Do leta 1945 Zvon ni deloval, svoj molk je prekinil le leta 1943, ko je zapel na pogrebu svojega zborovodje Maksa Kovačiča.

Po drugi svetovni vojni Zvon ponovno začne z delovanjem, čeprav nekaj časa ni smel delovati pod svojim imenom in je dve leti deloval kot odsek OF in celo kot kulturni odsek gasilske čete, leta 1952 pa takratna oblast znova dovoli ime Zvon, in sicer zaradi dolgoletne tradicije. Mesto zborovodje po vojni prevzame učitelj France Gruden, ki je leta 1945 v Šmartno prišel iz Planine pri Sevnici. V povojnem obdobju sta v Zvonu sprva delovala dva zbora, tj. mešani in moški, kasneje, leta 1950, se jima pridruži še ženski zbor. To obdobje je najbolj zaznamoval izjemen uspeh uprizoritve Gobčeve operete Planinska roža v sezoni 1952/53. Opereta je doživela kar dvanajst predstav.

Leta 1956 je zborovodja France Gruden zaradi preselitve v Kranj zapustil društvo. Vodstvo je prevzel Jože Cajhen, dolgoletni zborovodja litijske Lipe. Zvon je odslej najpogosteje deloval v mešani zasedbi, redkeje kot moški zbor, ženski pa je povsem prenehal z delovanjem. Za kratek čas se Zvon preimenuje v Svobodo. V tem obdobju so se v Zvonu začela nesoglasja, težave so bile iz leta v leto večje in leta 1960 so morali za pomoč pri organizaciji koncerta ob 70-letnici zaprositi pevke in pevce Lipe. Po tem koncertu je Zvon začasno prenehal z delovanjem, zaton pa je trajal kar sedem let. Le občasno, na pogrebih, in še to v okrnjeni zasedbi je v tem času deloval moški zbor, januarja 1964 pa je Zvon izjemoma nastopil na svečanem odprtju novega šolskega poslopja – med povabljenimi je bil takrat tudi nekdanji zborovodja France Gruden in pevci, dvajset jih je bilo, so ga naprosili, da jim dirigira. V tem obdobju zbor ni bil priljubljen pri družbeno-političnih organizacijah, pevci pa so imeli različna mišljenja.

Po sedemletni krizi je vodenje zbora leta 1967 prevzel učitelj glasbene šole v šmarski šoli Janko Slimšek in Zvon je ponovno zaživel, a tokrat le v moški zasedbi. V tem obdobju so sodelovali na koncertih z različnimi zbori, redno sodelovali na taboru pevskih zborov v Šentvidu pri Stični, na revijah Zasavske pevske skupnosti in na vsakoletni občinski reviji. Nastopali pa so tudi na proslavah v okviru občine Zagorje ob Savi ter na krajevnih in okoliških prireditvah. Pod vodstvom Janka Slimška so leta 1980 proslavili tudi 90 let delovanja društva, ko je Zveza kulturnih organizacij Litija članom zbora prvič podelila Gallusove značke, nato pa so se ponovno pojavile težave. Zvon so zapustili nekateri pevci, vaje so bile slabše obiskane in ni bilo več prave spodbude za nadaljnje delo. Nastopi so bili vse redkejši in tako je na začetku sezone 1983/84 Janko Slimšek zaradi, kot je dejal sam, slabe zasedbe posameznih glasov in pogostega izostajanja pevcev od vaj zapustil mesto zborovodje.

Po odhodu Janka Slimška leta 1984 je mesto zborovodje, pod pogojem, da bo Zvon deloval v mešani zasedbi, prevzela Marjanca Vidic, ki je Zvon vodila najdlje od vseh zborovodij, tj. 28 let. Pod njenim vodstvom je Zvon proslavil kar nekaj jubilejev (100-, 105-, 110-, 115- in 120-letnico Zvona ter 20 let delovanja zbora v mešani zasedbi). V obdobju 1984–2012, ko je Zvon vodila Marjanca Vidic, se je zbor redno udeleževal pevskih revij in taborov pevskih zborov v Šentvidu pri Stični, sodeloval na usnjarijadah (srečanja pevskih zborov iz krajev z usnjarsko tradicijo) in zvonarijadah (vsakoletna srečanja pevskih zborov, ki imajo v svojem imenu besedo zvon) ter organiziral izmenjevalne koncerte tako z domačimi zbori kakor tudi z zbori iz zamejstva, dvakrat pa je gostoval na Češkem. Izjemen uspeh je doživela tudi ponovna oživitev operete Planinska roža novembra 1989, na kateri je bil tudi njen skladatelj Radovan Gobec in je doživela enajst predstav.

Zvon leta 1930 (arhiv MePZ Zvon)

Po letnem koncertu 3. marca 2012 Marjanca Vidic prekine sodelovanje z Zvonom in zbor prevzame Marija Celestina, ki je prej zboru nekaj let tudi korepetirala in ki Zvon v mešani zasedbi vodi še danes. Pod njenim vodstvom je zbor leta 2014 slavil 30 let delovanja v mešani zasedbi. Med bolj odmevnimi dogodki pa je bil zagotovo projekt V deželi krasni smo doma, v katerem so obujali stare običaje in k sodelovanju povabili nekatera okoliška kulturna društva; projekt je premiero doživel 4. februarja 2017, nato so istega leta sledile še tri ponovitve.

Zvon se pod vodstvom Marije Celestina redno udeležuje pevskih revij in taborov pevskih zborov v Šentvidu pri Stični, sodeluje na zvonarijadah, organizira izmenjevalne koncerte tako z domačimi zbori kakor tudi z zbori iz zamejstva, vsako leto na začetku leta priredi letni koncert, konec maja pa zdaj že tradicionalni koncert na gradu Bogenšperk in pevsko sezono zaključi z izletom. Marija Celestina veliko pozornosti posveča tudi pripravam, zato, če je le mogoče, enkrat letno izvede intenzivne tridnevne pevske vaje oziroma pevski vikend.

V svojem 130-letnem razvoju društvo razkriva mnoge zanimive zgodbe. Društvo je živelo v mnogih državah in mnogih političnih sistemih, vseskozi pa se je trudilo ohranjati bogato pevsko tradicijo in prispevati k rasti kulturnega življenja v domačem kraju. Skladbe, ki jih Zvon prepeva danes, so zelo raznolike, od priredb ljudskih pesmi do priredb skladb iz sveta zabavne glasbe, predvsem pa radi prepevajo takšne bolj poskočne, tudi igrive, ki njihovim poslušalcem še dolgo ostanejo v lepem spominu.

(Fotografije se nadaljujejo na strani 19.)

Pevski zbor Zvon – zgodba o uspehu ohranjanja tradicije zborovskega petja v Šmartnem

Avtor članka: Jože Loc

Konec novembra leta 2018 smo pevci pevskega zbora Zvon dobili vabilo od naših rojakov v zamejstvu, da se udeležimo proslave ob 120-letnici delovanja pevskega zbora Lipa iz Bazovice, s katerim smo v preteklih letih večkrat sodelovali na različnih kulturnih prireditvah. Vabilu se je odzvalo pet članov Zvona in ni nam bilo žal. Na prireditvi je bilo nadvse slovesno, v dvorani pa ni bilo dovolj prostora za vse obiskovalce. Nekateri so morali dogodek, žal, spremljati zunaj, pred dvorano. V slavnostnem govoru je senatorka v italijanskem parlamentu, Tatjana Rojc, poudarila, kako pomembno vlogo so pri ohranjanju slovenskega značaja na tem prostoru v najtežjih časih za Slovence na Primorskem imeli ne le pevski zbor Lipa, temveč tudi drugi načini izražanja pripadnosti slovenskemu narodu. Takrat so fašisti nasilno izganjali slovensko besedo in pesem iz javnega življenja. A ponosni in kljubovalni Primorci so se še bolj oklenili slovenske pesmi in besede. Nekateri, kot na primer mučenika goriški skladatelj in zborovodja Lojze Bratuž ter dekan v Komnu Bohumil Nemec, so to plačali s smrtjo. Prvega so fašisti prisilili, da je popil mešanico strojnega olja in bencina, zato je zaradi posledic hude zastrupitve dva meseca kasneje umrl. Drugega pa so le zaradi nekaj slovenskih pesmaric pretepli do smrti.

Tudi ustanovitev pevskega zbora Zvon v Šmartnem pri Litiji pred 130 leti sega v čas nasilne germanizacije, ko so bili Slovenci na mnogih področjih v podrejenem položaju. Nemci so se polaščali celo slovenskih gora, kjer jih je odločno zaustavil pokončni dovški župnik Jakob Aljaž, ki je pred 125 leti na Triglavu dal postaviti Aljažev stolp, ki je vse do današnjih dni ostal najbolj prepoznaven simbol slovenstva. Narodno zavedni učitelji, duhovniki in drugi izobraženci pa so v odgovor na nasilno germanizacijo v krajih delovanja ustanavljali čitalnice in pevske zbore. Tako se je z zborovskim petjem začelo tudi v Šmartnem. V 130 letih obstoja Zvona so šli pevci in pevke skozi viharne čase. Po prvi svetovni vojni so se v Evropi rušila cesarstva, iz ruševin Avstro-Ogrske je nastala Kraljevina Jugoslavija, kmalu zatem je prišla huda gospodarska kriza in nato krvava druga svetovna vojna z revolucijo. Tudi po vojni je bilo še dolgo časa veliko trpljenja in ni bilo vse tako, kot bi si ljudje želeli. Pred 30 leti smo dobili svojo nacionalno državo in s tem v roke vse vzvode, da o svoji usodi odločamo sami. Obstoj Zvona pa v preteklosti niso ogrožale le spremembe v družbi, temveč tudi ideološka razhajanja znotraj zbora in razprtije, ki izvirajo iz značajskih lastnosti in slabosti vsakega posameznika, kot so nesložnost, zamerljivost in tako naprej. V času 130 let se je zbor nekajkrat preoblikoval in v njem se je zvrstilo mnogo pevcev in v novejšem času tudi veliko pevk. Ne glede na vse, kar ga je v preteklosti ogrožalo, pa je zbor obstal in deluje do današnjih dni. To pa je po mojem mnenju zato, ker je ob vseh nemirih in preizkušnjah razvil značaj, ki so ga ponotranjili vsi pevci in pevke zbora in zborovodkinja. To so zavezanost k ohranjanju tradicije, ki so nam jo izročili naši predniki, zavest o pomembnosti slovenske pesmi za ohranjanje naše narodne biti ter pripadnost našemu ožjemu in širšemu življenjskemu prostoru, ki nam ga je namenila usoda.

Zbor so v preteklosti pomembno zaznamovali predsedniki zbora. Vsi pevci smo hvaležni našemu priljubljenemu predsedniku Milanu Klančniku, ki ne le da pooseblja vrednote zbora, temveč je tudi tenkočuten in odločen vodja. Prav tako se zgradba zbora hitro poruši, če nima pravega zborovodje. Tudi naši zborovodkinji Mariji Celestina – Minki smo pevci zelo hvaležni za njeno veliko strpnost, za njeno predanost in neusahljivo energijo, s katero nas vodi po glasbenih pokrajinah.

Prav tako se vsi pevci zahvaljujemo vsem tistim članom, ki nesebično in neutrudno opravljajo vse tiste nujne stvari, ki so potrebne za obstoj takšnega organizma, kot je pevski zbor. Med temi člani še posebej izpostavljam našo Ančko Ulčar, ki je desna roka našega predsednika in ima izjemen občutek in pozornost za vsakega od članov zbora. Ravno tako se vsi pevci zahvaljujemo vsem bivšim članom zbora in bivši zborovodkinji Marjanci Vidic. Vsak od vas je v preteklosti s svojim delovanjem v zboru prispeval enkraten in pomemben kamenček v mozaik te velike zgodbe o uspehu. Prav tako gre naša zahvala vsem tistim, ki ste nas v preteklih letih podpirali ali finančno ali na druge načine. To so bili tako posamezniki kot podjetja. Velika zahvala pa gre tudi Občini Šmartno pri Litiji, ki je naša močna opora in nam vsako leto zagotavlja največ finančnih sredstev. Visok jubilej delovanja pevskega zbora Zvon je lahko dodana vrednost in pomemben prispevek k ugledu naše občine. Le malo je občin v Sloveniji, ki se lahko pohvalijo, da imajo zbor s tako dolgoletno tradicijo. Bodimo ponosni na to! Z nekaj let daljšo tradicijo nas prekaša le zbor Lira iz Kamnika.

Trenutno se pevski zbor Zvon nahaja na razpotju. Seveda se vsi pevci in pevke veselimo visokega jubileja in smo trdno odločeni, da gremo naprej po poti proti naslednjemu jubileju. A je narava močnejša od naših želja. V preteklih letih je kar nekaj pevk in pevcev zapustilo naše vrste zaradi starosti, nekaj pa zaradi bolezni. Za vsakim, ki odide, v zboru nastane vrzel. Tudi za prihodnost ne kaže dobro, saj je med nami le še nekaj članov in članic, ki so delavno aktivni, vsi ostali so že upokojeni. Pred dvema letoma je naše vrste pomembno okrepila le mlada sopranistka Eva Poglajen in zelo bi si želeli, da bi njenemu zgledu sledili še drugi. Že nekaj let skušamo najti odgovor na vprašanje, kako v naše vrste pridobiti nove pevke in pevce, zlasti mlajše. Vemo, da je v naši občini veliko odličnih mladih pevk in pevcev, a odziva ni. Pevski zbor Zvon bo tradicijo zborovskega petja v prihodnosti obdržal le, če bodo mladi pevci in pevke v Šmartnem prepoznali to kot vrednoto, jo sprejeli, negovali in ohranjali. Zato v naše vrste vabimo vse, spoštovane občanke in občani Šmartnega, ki že imate izkušnje s petjem in so vam vrednote pevskega zbora Zvon blizu. Dobrodošli, ne bo vam žal!

Vrhunska vina v grajski vinski kleti

Avtorica članka: Maja Istenič

V sredo, 23. septembra, smo na gradu Bogenšperk tudi uradno odprli vinsko klet. Tako je zdaj grajska klet bogatejša za izbrano ponudbo vrhunskih vin.

Vinski izbor je skrbno narejen in vključuje tri uspešne vinske zgodbe. V partnerstvo z Javnim zavodom Bogenšperk je stopila Klet Brda, ki v grajsko vinsko klet prinaša briška vina. V Brdih, ki so ugnezdena na pol poti med Alpami in Jadranom, so prvo trto zasadili že v rimskih časih. Tradicija vinogradništva je Bricem dana v zibelko in danes jo v 43 vasicah kar 400 briških družin še vedno nadaljuje. Ti svojo trto skrbno in trajnostno negujejo, pogostokrat na zelo strmih pobočjih, ki zahtevajo veliko ročnega dela, kar zagotavlja večji nadzor nad kakovostjo grozdja. Briška vina odražajo tipično briško klimo, ki spaja alpsko svežino in sredozemski vpliv in daje vinu posebno aromatiko ter najbolj prepoznavno značilnost – mineralnost. V Kleti Bogenšperk najdemo njihova premium vina De Baguer A+, Single vinyard in tudi Schumacher.

Grajsko vinsko zgodbo v grajski kleti piše tudi Vinska klet Metlika, ki prinaša vina iz skrajnega jugovzhoda naše vinorodne dežele. Tam so dobrih sto let nazaj ustanovili prvo vinarsko zadrugo v Metliki. Danes njihova vinska klet združuje več kot sto belokranjskih vinogradnikov, ki ročno obrano grozdje pošljejo v obdelavo v odličnem stanju, kar zagotavlja kakovostno predelavo in pridelavo vina. V kleti namenjajo vinu veliko pozornosti; spremljajo zorenje, predvsem pa mu dajo dovolj časa, da se umiri, zbistri in dozori. Skupaj pridelajo vina, v katerih se zrcalijo belokranjska tla, podnebje in njihovo predano delo. Na vinskih regalih v grajski kleti se bodo predstavljale njihove najbolj poznane znamke, Metliška črnina PTP, Rose in Modra frankinja prestige.

Prav posebno navezavo z Valvasorjevim Bogenšperkom pa ustvarjamo z vinarji vasi Slap v Vipavski dolini. O žlahtnosti slapenske kapljice je pisal Janez Vajkard Valvasor leta 1689 v Slavi vojvodine Kranjske, v kateri pravi, da »so solze vinograda v Slapu še slastnejše«. Danes se z vinarstvom in kletarjenjem ukvarja okrog 20 vinarjev, ki ustvarjajo elegantna, harmonična vina z bogato cvetico. Njihova pitnost in vrhunskost sta posledica starega izročila, ki ga danes s sodobnejšimi metodami pridelave nadgrajujejo mlade generacije. Vina so rezultat sestave prsti, ki z mešanico apnenca, laporja, peščenjaka in gline daje vinom bogastvo mineralnih snovi; in edinstvene naravne vremenske razmere, ki so posledica lokacije Vipavske doline na meji med sredozemskim in celinskim podnebjem. Avtohtoni sorti zelèn in pinela so slapenski vinarji obudili pred leti in tako približali sodobnemu ljubitelju žlahtne kapljice to, kar so predniki gojili z ljubeznijo in veliko truda.

Grajska vinska klet bo odlična spremljava okusnih jedi, ki jih pripravljajo v Krčmi na gradu. To pomlad je namreč prvič zadišalo iz grajske kuhinje in konec aprila so gostom prvič postregli z grajsko kulinariko. To je le eden izmed pokazateljev dobrega sodelovanja z gostinskim ponudnikom Kuhlo, ki zdaj že dobro leto uspešno vodi Krčmo na gradu in gostinsko ponudbo bogati z lokalnimi sestavinami, ki jih splete v izjemne okuse. Zgodbo Krčme na gradu Bogenšperk pišejo ljudje, polni entuziazma, zagnanosti, dobre energije, z velikim veseljem in predanostjo svojemu delu. Njihov cilj je ohranjati tradicionalne sestavine in jim na krožniku pričarati sodobnost. Vsak član Kuhline družine doprinese k skupnemu uspehu. Krčma na gradu pripravlja kulinarične večere, pogostitve ob različnih priložnostih, poroke in vabi goste na kosila in večerje ob koncih tedna. Vina v grajski kleti bodo izbrano pripeli svoji kulinarični ponudbi in tako pričarali edinstveno grajsko doživetje.

Pred odprtjem je bila v prostorih Rusko-slovenskega centra Davorina Hostnika tudi novinarska konferenca, na kateri je pomembne novosti na področju prenove in obnove predstavil direktor Javnega zavoda Bogenšperk, g. Peter Avbelj. Vodja gostinske ponudbe g. Mitja Zadravec je predstavil novosti v gostinski ponudbi; poudarek je bil seveda na odprtju prenovljene grajske kleti, ki je dala prostor dvema pomembnima pridobitvama – zorilnici mesnin in vinski kleti. Predstavil je tudi novo hišno penino Wagensperg, ki je še eden izmed izbranih produktov nove linije Wagen. Nekaj misli in besed pa so ob podpisu sodelovanja delili tudi predstavniki vseh treh partnerjev, g. Damjan Resnik, koordinator prodaje za Slovenijo pri Vinski kleti Goriška Brda, g. Matej Smrekar, vodja programa vino pri Vinski kleti Metlika, in g. Denis Jež, predstavnik združenja vinarjev iz vasi Slap.

Vinska klet Bogenšperk je tako predana namenu in glede na obisk v prvih dneh svojega delovanja bo kmalu postala stičišče ljubiteljev vrhunskih vin.

Vabljeni na izbrano vinsko in kulinarično izkušnjo na Bogenšperk.

ŠMARSKA TRŽNICA

Vsak petek od 11.00 do 17.00 na Staretovem trgu.

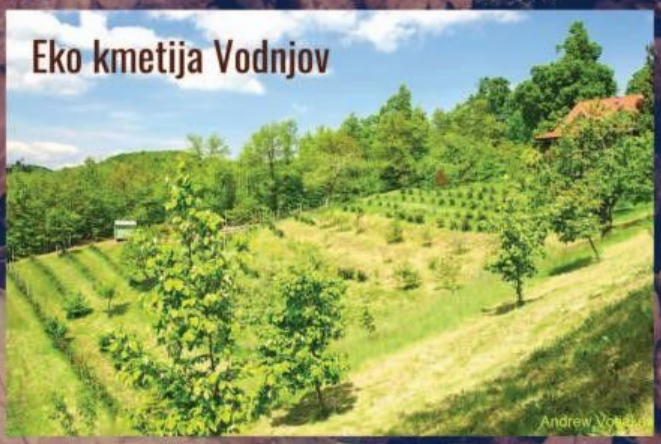

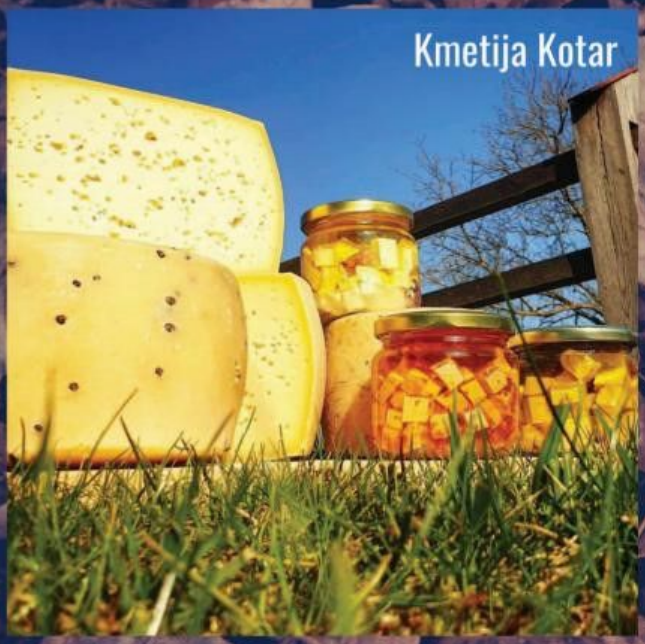

Točne infomacije preverite na www.bogensperk.si in FB Turizem Šmartno. Prijave novih ponudnikov sprejemamo na turizem@bogensperk.si ali 040 856 568

ROŽICA SI / DP DESIGN&PRINT, CVETLIČARSTVO IN GRAFIČNE STORITVE, PETRA PLANINŠEK S.P.

Rožica si

Celotna izdelava aranžmajev za srečne in manj srečne trenutke vašega življenja.

Od 29.10. do 1.11.
Prodaja nagrobnih aranžmajev
PRI ŠD LITIJA

Naročila sprejemamo na:
031 664 121 / petra@rozicasi.si

Spremljajte nas na fb strani Rožica si

Design Print

Razširili smo dejavnost!

- velikoformatni tisk
- tisk transparentov
- tisk in izrez nalepk
- polepitev vozil
- tisk na oblačila

@dp_design_print
DP Design & Print

MOTIV PO VAŠI IZBIRI

Cvetlična kultura podeželja

Avtorica članka: Marta Kotar, Javni zavod Bogenšperk

Partnerja Arboretum Volčji Potok in Javni zavod Bogenšperk bosta začela izvajati projekt Cvetlična kultura podeželja, ki ga sofinancirata Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja RS 2014–2020.

Vodilni cilj projekta je raziskava garkljev in rastlin 19. stoletja, predvsem cvetličnih motivov s slik Marije Auersperg Attems, ki je slikala rastline s svojega grajskega vrta in jih na ta način dokumentirala. Partnerja bosta v Arboretumu Volčji Potok in na gradu Bogenšperk vzpostavila dva ogledna vrtova z razstavo, izvedli bomo brezplačne ustvarjalne delavnice in še veliko več. Pri projektu bo sodeloval tudi LAS Srce Slovenije. Veselimo se uspešnega sodelovanja!

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Keltska skrivnost na gradu Bogenšperk

Avtorica članka: Tanja Dolar, Javni zavod Bogenšperk

V petek, 18. septembra 2020, je bil grad Bogenšperk zavit v tančico keltske skrivnosti.

Na hladen jesenski večer so publiko ogreli člani zasedbe Noreia. Popeljali so nas na popotovanje skozi svet tradicionalne irske, škotske in bretonske melodije. Svojevrsten pečat so pustile tudi posebne gostje, in sicer izvrstna pripovedovalka iz kolektiva Deveta dežela Katarina Nahtigal ter vedno izjemna Pia Repič iz Šole irskega plesa.

Telovadba na Staretovem trgu v Šmartnem

Avtorica članka: Ančka Ulčar

Na podlagi obvestila Društva Šola zdravja Domžale (pod ta naslov spada tudi naša skupina), da naj bi se v evropskemu tednu športa, ki je od 21. 9.–30. 9. 2020, telovadba izvajala dne 29. 9. 2020 na novih lokacijah (pred občino, zdravstvenim domom), kjer bi bili bolj vidni in opazni, smo, ker je gibanje zelo pomembno za ohranjanje in krepitev zdravja ter prispeva k aktivnemu in zdravemu staranju, telovadbo izvedle na določen dan od 7.30–8.00.

Ta telovadba je bila namenjena kot promocija za naš kraj, da bi se čimveč ljudi zavedalo, kako pomembno je gibanje vsak dan. Vabimo k okrepitvi naše skupine. Imamo tudi uvajalni čas – mesec, dva ali pa pol leta, da zadeva pride v rutino.

Lilin vrtiljak

Avtorica članka: Aleksandra Krnc

Počasi se v gozdove, polja in mesto plazi jesen. Brezmejni spekter barv odeva pokrajino, večeri postajajo hladnejši, v Lili pa vse bolj živahno in ustvarjalno.

V soboto, 29. 8. 2020, so se v Rečici ob Savinji na zadnjo tematsko razstavo projekta »Zlata paleta« za kiparstvo in fotografijo s svojimi deli uvrstili: Miša Urankar Murn, Marija Bregar Hostnik, Marjeta Mlakar Agrež, Andrej Hostnik, Aleksander Lavrenčič, Sabina Slana Cvikl in Gabrijela Hauptman.

V sredo, 2. 9. 2020, smo se z mentorjem mag. Zoranom Pozničem spet lotili skulpture človeške figure, ki počasi dobivajo končno podobo. V delu je tudi priprava na predstavitev projekta Furmani.

V okviru dejavnosti ob 20. obletnici Društva Lila se je dne 3. 9. 2020 izvedla delavnica oblikovanja gline pod mentorstvom umetnice Barbare Dacar.

V petek, 4. 9. 2020, je bila na gradu Negova otvoritev razstave del, ki so nastala na Taboru ljubiteljskih slikarjev v organizaciji Zveze likovnih društev Slovenije in Likovnega društva iz Gornje Radgone. Na taboru sta ustvarjala tudi naša člana Roman Kovačič in Jelka Jantol.

Prijazno vabljeni na ogled dveh skupinskih likovnih razstav, in sicer v Domu Tisje, enota Litija, kjer je predstavljenih kar 38 likovnih del članov Lile, in v IC GEOSS v Tednu vseživljenjskega učenja. V sodelovanju z Mestnim muzejem Litija se s samostojno razstavo predstavlja naš član Billy Mehle.

Pričenjajo se tudi priprave na 2. festival medgeneracijskega sodelovanja, na katerem bomo predstavili delo društva.

Lila se že veseli, da se končno spet odprejo vrata najmlajšim članom. Pričnejo se srečanja Cici in Male Lile. V Cici Lilo se lahko vpišejo otroci od 4. do 9. leta, v Malo Lilo pa otroci od 10. do 15. leta.

Ponovno so se začele tudi literarne delavnice za vse člane, ki jih navdušuje pisana beseda z mentorico pesnico in pisateljico Stanko Hrastelj.

Če se nam želite pridružiti in v naši družbi preživljati ustvarjalne in prijetne urice, pridite v Atelje Lila v sredo od 17.30 do 18.00.

In vrtiljak se vrti … vrti naprej …

Pogovor z Valentinom Zabavnikom, predsednikom Sadjarsko-vrtnarskega društva Tunjice

Avtor članka: IC Geoss

Ob zaključku projekta sodelovanja lokalnih akcijskih skupin Odprta vrata kmetij, v katerem sodeluje tudi LAS Srce Slovenije, smo se pogovarjali s predsednikom Sadjarsko-vrtnarskega društva Tunjice, Valentinom Zabavnikom, ki je z nami delil svoje dosedanje izkušnje pri sodelovanju v tem projektu.

Omenjeno društvo deluje že 23 let, je edino društvo, ki se ukvarja izključno z ohranitvijo starih sort sadja. V njihovem vzorčnem sadovnjaku imajo 159 različnih sort sadnih dreves. V okviru projekta so razvili različne programe za vrtce, osnovne šole, dijake, turiste, kmečke ženske in ljudi s posebnimi potrebami ter mentorske programe. Programi so primerni za vse, udeležencem na praktičen način razložijo vse o vzgoji sadnih dreves od pečke do sadike. Do sedaj so se programov udeležili vrtci in šole iz občine Kamnik, lepo

vabljene pa so tudi izobraževalne ustanove iz ostalih občin na območju LAS Srce Slovenije. Taki projekti, kot je Odprta vrata kmetij, so koristna pomoč šolskemu sistemu, saj učitelji običajno nimajo teh znanj. Kar se otrok nauči, bo namreč znal celo življenje.

Projekt sofinancira Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja 2014–2020.

Celoten intervju si lahko preberete na spletni strani Izobraževalnega centra Geoss na povezavi https://www.ic-geoss.si/intervju_odprta_vrata_kmetij-2/.

Spregovorimo o demenci

Avtorici članka: Renata Ozimek, delovna terapevtka in Alenka Rozina, delovna inštruktorica

Prelep jesenski čas smo preživeli z roko v roki vseh dobrih ljudi, v občudovanju lepe narave, delu na sebi in spoštovanju življenja.

Skrbeli smo za zdravo življenje in zmanjševali tveganje za nastanek demence. Se vprašate kako?

- skrbimo za srce,
- smo telesno aktivni,
- zdravo jemo,
- aktiviramo možgane,
- uživamo v druženju in medgeneracijskem povezovanju in

- s prijetno glasbo prostovoljca Vilija Lušine in Hišnega benda.

Človekovi dnevi so kakor trava, človek tako vzcveti kakor cvetlica na polju.

Tamburaški orkester Šmartno vabi nove člane!

Avtorica članka: Nataša Zavšek

Tamburaši v Šmartnem igrajo že od leta 1982 in so ena prvih tamburaških zasedb v Sloveniji. V svoji dolgoletni zgodovini so nanizali veliko uspehov na tekmovanjih in spletli mnogo mednarodnih vezi na svetovnih festivalih in koncertih.

Kdo si ne bi želel sodelovati v odlični družbi in izvajati raznovrstno glasbo doma in po svetu?!

Vsi, ki imate ljubezen do glasbe in si želite svoj prosti čas glasbeno popestriti, se pridružite članom tamburaškega orkestra Šmartno!

Na vajah vas čakajo tako smeh in dobra volja kot tudi resno delo in priprave na različne projekte, koncerte in tekmovanja. V orkestru za vsakega člana zagotovijo inštrument, notno gradivo in učne ure, na katerih posameznik pridobi osnovno poznavanje inštrumenta in tehniko igranja. Sprejmejo vsakogar, ki ima veselje do igranja, ne glede na starost, glasbeno izobrazbo in predznanje.

Zato vsi nadobudni glasbeniki lepo vabljeni, da se šmarskim tamburašem pridružite v tamburaških vrstah!

Kontakt: tamburasi.smartno@gmail.com
Umetniški vodja, Štefan Vidic: 040 219 788
Tajnica, Manca Murn: 068 621 589

Društvo upokojencev Šmartno

Avtor članka: Boris Žužek

V avgustu in septembru smo nadaljevali z rekreacijskimi pohodi v bližnjo okolico (po Lušni poti, Sitarjevec, Breg …). Udeležba je bila skromna, čeprav nam ni nagajalo vreme.

Tudi letos smo se odzvali vabilu Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu; pet nas je dežuralo prve štiri šolske dni na prehodih za pešce.

Septembra smo izvedli tradicionalni izlet z vlakom na Brezje. Zaradi koronavirusa smo se odločili, da odidemo na navaden delovni dan, ko ni gneče. Odziv je bil tokrat slabši, saj se je izleta udeležilo le osem naših članov.

V četrtek, 24. septembra, smo izvedli izobraževanje naših prostovoljcev, ki sodelujejo v projektu »*Starejši za starejše*«. Naš cilj je bil, da zadostimo vsem zahtevam ukrepov glede koronavirusa, zato smo se odločili za izvedbo predavanja v Gostilni pri Rozi na Libergi. Predavanje na temo »*Sobivanje v današnjem času in Pametno gibanje*« je izvedla gospa Dani Kurent – strokovna izobraževalka ZDUS-a. Izobraževanja se je udeležilo 17 prostovoljcev Društva upokojencev Šmartno, pet prostovoljcev iz Društva upokojencev Litija in štirje prostovoljci iz Društva upokojencev Gabrovka.

V letošnjem letu je odpadel skupen izlet vseh prostovoljcev iz Zasavja, ki je bil predviden v mesecu septembru, in sicer obisk Maribora in Pohorja. Glede na to, da bi nas bilo več kot 50, je bil odpovedan. Ta izlet smo nadomestili s krajšim druženjem in izmenjavo medsebojnih izkušenj pri izvajanju obiskov v novih pogojih po predavanju.

Obiske bomo prilagodili novim pogojem (zaščitne maske in več pogovorov po telefonu). Kljub temu bomo skrbeli za dostavo hrane RK in nudili drugo pomoč, kot so prevozi k zdravniku in podobno.

S harmoniko po Posočju

Avtor članka: Simon Bučar

Glasbeni projekt »S harmoniko po Posočju«, ki smo ga izpeljali pretekli konec tedna, je že naš osmi glasbeni pohod. Rdeča nit druženj sta pohodništvo in glasba. Zraven seveda spada tudi povezovanje različnih društev, občin, predvsem pa vseh, ki imamo radi našo lepo domovino ter slovensko glasbo. Letos smo za naš glasbeni projekt izbrali Posočje.

Del Slovenije, kjer smo dva dni hodili, igrali, peli ter plesali, nas je vse udeležence projekta navdušil. Naslov projekta je bil to leto »S harmoniko po Posočju«, saj smo prehodili lep del poti tega krasnega dela Slovenije. Iz Kobarida smo se pripeljali na planino Kuhinja, kjer nas je pozdravil predsednik Planinskega društva Kobarid, gospod Slavko Gregorčič. Imeli smo lep sprejem in seveda prvi nastop naših učenk in učencev. Sobotna časovnica je bila kar pestra in razgibana, zato smo se kmalu odpravili proti naši najvišji točki, ki smo jo morali osvojiti, Krnu. Na Krnu so nas zopet zelo lepo sprejeli in takoj po prihodu smo vzeli v roke inštrumente ter zaigrali nekaj skladb, ki so odmevale daleč v dolino, kjer smo zjutraj štartali. Gomiščkovo zavetišče na Krnu je lepo poskrbelo za vse glasbenike, a kmalu smo morali nadaljevati pot, saj nas je čakalo še kar nekaj ur hoje. Z vrha Krna smo pot nadaljevali do Krnskega jezera, kjer smo seveda spet zaigrali, nato pa odšli do koče pri Krnskem jezeru, v kateri smo prenočili. V nedeljo smo se zgodaj zjutraj odpravili proti Lepeni, od koder smo pot nadaljevali ob reki Soči, skozi Šunikov vodni gaj, proti Velikim koritom reke Soče. Hoja ob Soči je bila prečudovita. Skladbe naših učenk in učencev pa so v njeni bližini zvenele posebno, drugače. Dan smo zaključili na bovškem trgu, kjer smo se srečali z g. županom Valterjem Mlekužem, ki nas je zelo lepo nagovoril ter nas pospremil do Kaninskih Legend, kjer smo zaključili naše dvodnevno potepanje po Posočju.

Posočje, tamkajšnji prebivalci in prečudovita narava nam ne bodo šli iz spomina še dolgo časa. Z mislimi smo pri novem glasbenem letu, načrtovanju urnikov in glasbenih aktivnostih, ki nas čakajo. Nekje v naših mislih pa čisto potiho že nastaja novo glasbeno druženje, že deveti projekt, ki se ga vodja glasbenih projektov, Simon Bučar, zelo veseli, predvsem zaradi pridnih učenk in učencev, njihovih skrbnih staršev ter prijateljev, s katerimi se potepamo po prelepi Sloveniji.

Tinktura iz krvomočnice *(Geranium robertianum)*

Avtor članka: Janez Javorski

ZEL ZA PLODNOST

Medicina ji ne posveča pretirane pozornosti. O njej dobimo še največ podatkov na ženskih spletnih forumih, zlasti tistih, ki so namenjene mamicam, in tistim, ki bi to želele postati. Nekatere krvomočnico oz. smrdljičko *(Geranium robertianum)* hvalijo kot rešilno bilko, ki jim je pomagala do zanositve. Fitoterapevti menijo, da ugodno vpliva na maternično sluznico, ki jo odebeli in tako pomaga, da se jajčece lažje ugnezdi. Rožico lahko naberemo sami, saj je je povsod polno – raste po vlažnih, senčnih tleh, po starih zidovih in grobljah ter med grmičevjem.

Krvomočnico pripravljamo v tinkturi, saj alkohol potegne iz nje največ zdravilnih učinkovin. Nabiramo jo ob Javorski energijski in učni poti na EKO kmetiji Pr´ Nejc in jo pripravljamo po receptu babic, pod budnim očesom zeliščarja Janeza Javorskega.

Tinktura iz krvomočnice blaži tudi druge težave. V ljudskem zdravilstvu je bila smrdljička, ki je bližnja sorodnica roženkravta, od nekdaj cenjena rastlina. Pogosto so z njo zdravili krvavitve, želodčni in črevesni katar, driske, protin in zlatenico. Silno se je obnesla pri vnetjih dlesni in zob, ustne in žrelne votline.
Koristi tudi pri bolečinah v želodcu, želodčnih in črevesnih vnetjih, driskah novorojenčkov, bolečem grlu, prsnih katarjih, revmi, protinu in proti kamnom. Obnese se tudi pri vnetju ledvic. Dobro deluje tudi pri kožnih neprijetnostih, kot so lišaji, ekcemi, srbež, razjede, rane in vnetja.
Od maja do pozne jeseni nabiramo cvetočo rastlino. Preden jo uporabimo, moramo plodove, če so se že razvili, odstraniti. Rastlina ima nežna stebla, lahko tudi rdeče obarvana in porasla z žlezami in dlačicami. Cvetovi rastejo po dva na enem steblu in so močno karminasto rdeči. Če rastlino zmanemo med prsti, ima neprijeten vonj.

Priljubljena vrhunska doživetja Ljubljane odslej še dostopnejša

Avtorica članka: Nina Kosin, Turizem Ljubljana

V obdobju od 1. oktobra do 1. decembra 2020 bodo še dostopnejša vodena doživetja Turizma Ljubljana, ki so po vsebini in obsegu edinstvena na destinaciji: nagrajeni voden ogled po ljubljanski tržnici Dobimo se na plac' vključuje tudi Ljubljanski zajtrk, pri ogledu Okusi Ljubljane udeležencem v petih restavracijah postrežejo tradicionalne ljubljanske jedi in pijače, sprehod po starem mestnem jedru pa predstavi manj znane podrobnosti o Ljubljani in na koncu brezplačno popelje z vzpenjačo na Ljubljanski grad.

Dobimo se na plac' je eno izmed novejših doživetij, za katerega je Turizem Ljubljana lani prejel priznanje Snovalec 2019, s čimer Slovenska turistična organizacija spodbuja promocijo in uresničitev ustvarjalnih, inventivnih in inovativnih idej s področja turizma. Voden ogled, ki je letos v postopku pridobitve znaka Slovenia Unique Experiences za petzvezdično doživetje slovenskega turizma, skozi najbolj zanimive zgodbe, skrite kotičke tržnice in mamljive okuse udeležence seznani s Plečnikovo arhitekturo, ponudniki in njihovimi izdelki. Na koncu sledi bogat Ljubljanski zajtrk iz sezonskih lokalnih sestavin v bližnji restavraciji. Vse to za 19 EUR za odraslega in 10 EUR za otroke do 12. leta.
Kaj če bi se namesto kosila s prijatelji v mestu en dan podali na *voden ogled z Okusi Ljubljane* (https://www.visitljubljana.com/sl/obiskovalci/nacrtujte-svoj-obisk/ogledi-in-izleti/kulinaricni-ogled-okusi-ljubljane-3)? To doživetje Turizma Ljubljana je namreč edino v Sloveniji, pri katerem boste v kar petih restavracijah pokušali izključno tradicionalne ljubljanske jedi in pijače, ob tem pa spoznali še mnogo zanimivosti o prehranskih in drugih navadah Ljubljančanov iz preteklih obdobij pa do današnjega dne. Cena za odraslega je 24 EUR, za otroke do 12. leta pa 15 EUR.
Bi želeli bolje spoznati svoje mesto ali pa pričakujete obisk sorodnikov z drugega konca države ali iz tujine? Povabite jih na vodeno spoznavanje *Stare Ljubljane in Ljubljanskega gradu* (https://www.visitljubljana.com/sl/obiskovalci/nacrtujte-svoj-obisk/ogledi-in-izleti/staro-mestno-jedro-ljubljane-in-ljubljanski-grad-2/) in se preko zgodb izkušenega vodnika seznanite z mestnimi znamenitostmi, arhitekturo in kulturo, na koncu pa naredite spominsko fotografijo na grajskem griču. Cena, ki vključuje vožnjo z vzpenjačo, je 6 EUR za odraslega in 3 EUR za otroka do 12. leta.
Za podrobnosti in termine obiščite www.visitljubljana.com ali pokličite na 01 306 12 15. Vodeni ogledi bodo izpeljani ob podpori Slovenske turistične organizacije in upoštevanju zdravstvenih in varnostnih priporočil NIJZ.

Blagoslov šolskih torb

Avtor članka: Uroš Pušnik

S sv. mašo smo tudi v šmarski župniji pričeli novo pastoralno in veroučno leto. Tako smo se zbrali v nedeljo, 6. septembra, pri dopoldanski sv. maši, h kateri so šolarji prinesli tudi torbe.

Sv. mašo je vodil domači župnik g. Marko Mohor Stegnar, ki je tudi blagoslovil šolske torbe. V mašnem nagovoru so nam bile vodilo dve misli blaženega Alojzija Grozdeta: *»Evharistija je sonce mojega življenja«*. Tudi mi smo povabljeni, da se vsako nedeljo srečamo ob oltarju in si tako napolnimo svoje baterije za nov teden. Naj nam bo evharistija sonce v našem vsakdanu. V besedah *»Srce se ne boji«* pa najdimo tolažbo, da je kljub vsemu naloženemu nam delu, učenju in obilici drugih obveznosti Jezus vedno z nami.

Zanimiv september pri Sopotnikih v Litiji in Šmartnem pri Litiji

Avtor članka: Zavod Sopotniki

V septembru se je pri Sopotnikih odvil pomembnejši dogodek – to je Evropski teden mobilnosti 2020.

Evropski teden mobilnosti je evropska platforma, preko katere lokalne skupnosti vzpodbujajo lokalno prebivalstvo k trajnostni mobilnosti. Tudi Sopotniki se pridružimo vsako leto z akcijo #ŽupaniZaVolani, s katero opozorimo na problematiko mobilnosti starejših.
V zgodnjem septembrskem jutru se je za krmilo sopotniškega vozila kot prva usedla podžupanja Občine Litija, gospa Lijana Lovše. Z našo uporabnico sta se odpravili po opravkih, tudi v trgovino.
Nato je sedel v litijsko vozilo župan Občine Litija, gospod Franci Rokavec. Ključe mu je zgodnjih urah predal kar naš prostovoljec Milan Pribanič. Župan se je podal na vožnjo in našo uporabnico odpeljal po opravkih.
Za krmilo vozila je sedel tudi direktor občinske uprave Občine Litija, gospod Ivan Matijević. Našo uporabnico je zapeljal k zdravniku.
Za krmilo sopotniškega vozila sta v Občini Šmartno pri Litiji sedla tudi župan g. Rajko Meserko in v. d. direktorice občinske uprave, gospa Karmen Sadar. Našo uporabnico sta peljala na pregled v Zdravstveni dom Litija.
Za mnoge starejše smo Sopotniki edina možnost mobilnosti in dostopnosti do storitev. Ob upoštevanju vseh zaščitnih ukrepov tudi edino okno v svet.
Ob tej priložnosti se iskreno zahvaljujemo Občini Litija in Občini Šmartno pri Litiji za zaupanje, sodelovanje in podporo pri zagotavljanju kakovostne mobilnosti starejšim občanom.
Še naprej bomo skupaj z vami Človek Človeku Sopotnik.

Podjetniški RISE Šmartno Litija

Avtor članka: Ekipa Podjetniški RISE Šmartno Litija in Strojnik.si

Kljub vsem situacijam delujemo v smeri poučevanja »od ideje do produkta«, izdelujemo spletno tržno bazo lokalnih podjetij, kmetij in ustanov ter trženja produktov in izdelkov v fizični obliki na fizični lokaciji. Našo ponudbo širimo tudi na področja, povezana s tehniko, tehnologijo in znanostjo.

V okviru desetih SANDBOX delavnic **»Od ideje do produkta«** je naša članica mag. Mateja Boldin Zevnik na sedmi delavnici gostila fotografinjo **Manco Juvan**, na kateri sta udeležencem skupaj predstavili, **kako ustvariti čustveno inteligentno blagovno znamko in zakaj je najboljši marketing pripovedovanje čustvenih zgodb**.
Udeleženci so imeli izvrstno priložnost sodelovati v programu desetih delavnic, ki so jih popeljale skozi strateške in praktične ključne točke, na katere morajo biti pozorni, ko se lotijo razvoja poslovne ideje. Na svojih praktičnih primerih so se lotili validacije poslovne ideje in smeri nadaljnjega razvoja produkta/storitve. »Spopadli« so se z izpolnjevanjem prvega poslovnega plana – kanvas.
Kako definirati unikatno prednost svojega produkta ali storitve, nam je Rok Colarič predstavil s svojo uspešno zgodbo Sleepy Bottle.
Za vsak uspešen vstop in nastop na trgu je potrebna tudi analiza trga, konkurence in ciljne skupine. Udeleženci so na peti delavnici opredelili svojo ciljno skupino in idealnega kupca, ki ga je potrebno nagovarjati.
Na šesti delavnici so udeleženci aktivno sodelovali pri odkrivanju »sebe kot blagovne znamke« ter spoznavali, zakaj je potrebno o imenu blagovne znamke razmišljati že zelo zgodaj, še preden je produkt že na trgu. Udeleženka delavnic, oblikovalka **Katja Bučar**, je pripravila predstavitev o tem, kaj je vizualna identiteta blagovne znamke.
Na osmi delavnici smo gostili pravno strokovnjakinjo. Govorila je o tipičnih pravnih dilemah, s katerimi se podjetje sooča na poti od ideje do razvoja in do prve prodaje ter kako se izogniti pravnim čerem.
Delavnice so se nadaljevale tudi v avgustu. Zaključni temi sta se dotaknili marketinško-prodajnih korakov lansiranja in komuniciranja poslovne ideje. Več si lahko preberete na www.rise.si/sandbox.
Ste malo ali srednje podjetje, kmetija ali ustanova in imate svojo storitev, izdelke ali produkte? Zagrabite priložnost in brezplačno pridobite 4 kvalitetne fotografije iz svoje dejavnosti ter tržno spletno mesto na naši spletni strani rise.si, na kateri bo predstavljena vaša dejavnost ter povezave do vaših spletnih strani in socialnih omrežij. **Spletna stran bo delovala kot brskalnik za iskanje storitev in izdelkov iz lokalnega območja**, tako bomo lahko našli lo-

kalne izvajalce in proizvode lokalnih podjetij, kmetij, itd. Tako bo vaše podjetje v skupni lokalni bazi, s katero bomo nadalje organizirali različna srečanja v smislu mreženja, spoznavanja, pomoči itd. Fotografirala vas bo priznana lokalna fotografinja **Manca Juvan**, ki je izdala umetniške knjige **Trubarjeva, izrazi ulice v spreminjanju, Varuhi žlice** in **Afganistan: Neobičajna življenja**.

Pričenjate z izdelavo izdelkov oz. produktov ali že imate ustvarjen manjši trg prodaje svojih izdelkov/produktov? V našem prostoru smo postavili **Pop-up trgovinico**! V njej se bodo promovirali lokalni pridelovalci in izdelovalci v različnih časovnih intervalih. Tako bodo na primer teden dni na voljo mlečni izdelki, nato med, skodelice, nakit, pivo, zelišča, zelenjava, sadje in še veliko drugega. Vse zainteresirane, ki imate kakršnekoli produkte, vabimo, da se obrnete na nas preko maila info@rise.si ali na telefon 031 296 543, prek katerega boste dobili več informacij o samem izvajanju trgovinice. Lepo vabljeni tudi vsi ostali, da podprete lokalne pridelovalce tako, da obiščete trgovinico in od njih tudi kaj kupite. Kdo in kaj vse se bo predstavljal v trgovinici, boste lahko spremljali na naši spletni strani rise.si

Izvedba Sandbox delavnic, fotografiranje, predstavitveno mesto na spletni platformi in Pop-up trgovinica so financirani s strani Razvojnega centra Srca Slovenije v okviru projekta P-Iris – sofinanciranega iz programa Interreg Europe.

V naših prostorih je svojo prvo podružnico odprlo društvo **Strojnik.si**. Le-ta pokriva več interesnih področij, povezanih s tehniko, tehnologijo in znanostjo. Njihova vizija je združiti tehnični kader in druge navdušence nad tehniko in inženirstvom ter jim ponuditi kvalitetna izobraževanja in tečaje. Veliko teh bo tekom poletja na voljo tudi brezplačno preko njihovega spletnega portala.

Strojnik.si ima svoj sedež na Fakulteti za strojništvo UL, na kateri že od leta 2010 skrbijo za dodatne izobraževalne vsebine, v zadnjih letih pa so svoje dejavnosti in znanje razširili na širšo javnost, saj v sodelovanju z različnimi partnerji in izobraževalnimi institucijami pripravljajo raznovrstne dogodke, hkrati pa ponujajo tudi druge storitve in izdelke, povezane s tehničnim sektorjem. Urejen sistem članstva v društvu vsakomur omogoča, da je del aktualnega dogajanja in dodatnih ugodnosti pri njihovih partnerjih. V naše okolje prinašajo strokovno znanje strojništva, elektrotehnike, računalniških znanosti, matematike in navtike. Na njih se lahko obrnete s kakršnimikoli vprašanji, ki se tičejo prej zapisanih interesnih področij.

Delujejo kot mlado podjetje, ki je še v fazi zaključevanja zadnjih priprav na uradno objavo delovanja in zagon dejavnosti, kot taki pa so izkoristili zadnji teden meseca julija za skupinski »delovni teden«, ko so tudi preverili in pokazali vse možnosti, ki jih nudijo prostori Podjetniškega RISE Šmartno Litija. Tekom delovnega tedna je ekipa pripravljala vse potrebne zadeve, ki jih potrebuje start-up podjetje, od spletnih strani, grafičnih vsebin do samega plana delovanja. Osrednji prostor, ki nudi coworking možnosti, se je izkazal za zelo uporabnega, saj je ekipa lahko zadeve urejala hitro in osebno, pa tudi izvajala skupinske delavnice, s katerimi so se prek različnih scenarijev, ki se znajo pripetiti med poslovanjem, pripravljali na zagon start-upa. Konferenčna dvorana je nudila odlične možnosti za predstavitve in vaje javnega nastopanja, sejna soba s svojo zvočno izolacijo pa nudila izvajanje sestankov, medtem ko je preostanek ekipe v glavnem prostoru svoje naloge opravljal povsem normalno in nemoteno. S svojim strokovnim tehničnim znanjem se je ekipa uspešno usposobila na delovnih strojih, ki so na voljo (CNC laserski rezalnik in gravirnik, CNC rezkar in 3D tiskalnik), ter proizvedla prve zanimive izdelke in sestave. Po končanem delovnem dnevu se je prostor prelevil v družabno vzdušje, ko se je ekipa sprostila ob družabnih igrah, pogovoru in pijači, konferenčna dvorana pa je nudila odlično kino izkušnjo.

Delovni teden ekipe Strojnik.si je odličen prikaz, na kakšen način je mogoče uporabiti prostore Podjetniškega RISE-ja.

Zaitex, d. o. o.

Avtorica članka: Irena Zajec

PREVOZNIŠTVO

S prevozništvom se Zaitex ukvarja že vse od leta 1992, od leta 2010 pa opravljamo tudi šolske prevoze in prevoze potnikov. V vseh teh letih smo varno prepeljali ogromno potnikov. Svoje prevozne storitve opravljamo tako v Sloveniji kot tudi v sosednjih državah. Potniki nas poznajo po kvalitetno opravljenih storitvah. V podjetju se vsakodnevno trudimo, da so naša vozila čista, varna in v vsakem trenutku pripravljena na poziv potnika. Naši izkušeni, prijazni in prilagodljivi vozniki pa poskrbijo, da se vsak potnik počuti kot vip potnik.

Naš vozni park sestavljajo vozila različnih velikosti in kategorij. Tako potnikom nudimo prevoze z minibusi (8 + 1 oseba) in avtobusi: Mercedez Sprinter (20 + 1 oseba), Mercedez Sprinter (23 + 1 oseba) in Iveco (29 + 1 + 1 oseba).

Svojim naročnikom ponujamo prevoz na šolske ekskurzije in izlete, organizirana potovanja, strokovne ekskurzije, zaključene družbe prepeljemo na izbrano destinacijo, ponujamo pa tudi prevoz na letališča v sosednjih državah.

TRGOVINA RINA

Trgovina Rina se vse od svojih začetkov v letu 1990 nahaja v centru Šmartnega pri Litiji, tik ob križišču. V 30. letih smo si pri strankah ustvarili zaupanje, zaradi česar se stranke k nam z veseljem vračajo. V trgovini ponujamo tako ženska kot tudi moška oblačila, pri čemer imamo vedno na zalogi oblačila za različne postave in priložnosti.

Ponosni smo, da v veliki večini zastopamo slovenske blagovne znamke, ki so vrsto let poznane po svoji kakovosti materialov in izdelave. Poleg slovenskih proizvajalcev se v naši trgovini nahajajo tudi izdelki hrvaških, srbskih, poljskih in turških proizvajalcev, ne manjka pa niti prefinjeno oblikovanih italijanskih oblačil. Veseli nas, da svojim strankam lahko ponudimo tudi izdelke, ki so oblikovani prav za našo trgovino in jih drugje ni mogoče dobiti.

Pri svojem delu sledimo osebnemu stiku s stranko, ki se ji maksimalno posvetimo in prisluhnemo njenim željam. Tako ji lahko sve-

tujemo pri izbiri oblačil, primernih za njen tip postave, prav tako pa pomagamo pri oblikovanju lastnega modnega sloga.
Ker se zavedamo, da stranke včasih težko dobijo izdelke, ki bi se jim popolnoma prilegali, za nakupe, opravljene v naši trgovini, strankam nudimo tudi šiviljska popravila.
Za obdaritev vaših najdražjih pa so vam na voljo tudi darilni boni poljubnih vrednosti.
Trgovina je odprta od ponedeljka do petka, od 9. do 18. ure, ob sobotah pa od 9. do 12. ure.

Pevsko društvo Zvon skozi čas *(nadaljevanje s strani 9)*

Ob 90. obletnici leta 1980 (arhiv MePZ Zvon)

95. obletnica društva leta 1985 (arhiv MePZ Zvon)

Nastop leta 2018 v KD Šmartno (arhiv MePZ Zvon)

Vsak človek je zase svet,
čuden, svetal in lep.
Kot zvezda na nebu.
(T. Pavček)

ZAHVALA

V 57. letu starosti nas je po težki bolezni zapustil dragi brat in stric

MARJAN HOSTNIK

iz Lupinice.

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.
Hvala za darovano cvetje in sveče.
Posebej se zahvaljujemo patronažni sestri Tini Berčon, negovalki Ireni Bračun in podjetju Trgograd.
Zahvala velja tudi družini Žižek, Mateji in Radu Novak.
Vsem in vsakemu posebej še enkrat hvala.

Vsi njegovi

Tiho čez polje, tiho mesec gre,
z njim gre žalostno srce.
Oton Župančič

ZAHVALA

V 93. letu nas je zapustil naš dragi oče, dedek in pradedek

PAVEL PRIMC,

19. 7. 1927–5. 9. 2020, iz Šmartnega pri Litiji.

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam stali ob strani.
Hvala za izrečeno sožalje, podarjene sveče, cvetje in ostale darove.

Vsi njegovi

Vidim tvoj obraz, slišim tvoj glas.
Še korak mi je znan, ko sprašujem zaman . . . zakaj te več ni?
Le spomin še živi.

V SPOMIN

23. 10. 2020 mineva žalostno leto,
odkar te ni naša najdražja

ŠTEFKA JERANT.

Pogrešamo te.

O najstarejši hiši v Šmartnem pri Litiji

Avtor članka: dr. Jernej Kotar

Na robu Novega naselja, nekoč imenovanega Hrib oziroma Na hribu, stoji stoletja stara hiša, o kateri med domačini kroži več mitov kot zgodovinskih dejstev. Njena zanimiva preteklost je še slabo raziskana, vendar je nedvomno najstarejša zgradba v Šmartnem.

Zatakne se že pri vprašanju, kdaj je bila zgrajena in čemu je bila prvotno namenjena. Na začelju je nad vhodnimi vrati viden kamen z vklesano letnico 1586, vendar vse kaže, da gre za del starejšega portala, ki je bil ob gradnji vzidan na sedanje mesto. Čudno bi namreč bilo, da bi letnico namesto na portal vrezali v kamen nad njim. Z gotovostjo je mogoče reči le, da je hiša nastala pred letom 1689, ko jo je na svojem prospektu upodobil Janez Vajkard Valvasor.

Domačini jo povezujejo prav z znamenitim polihistorjem, ki naj bi imel v njej bakrotiskarno, kar pa ne drži, saj je bila dokazano na Bogenšperku. Kako je torej v ljudskem izročilu lahko prišlo do takšne zmote? Razlaga je dokaj enostavna. V prvi polovici 18. stoletja je v njej delovala slikarska delavnica, zaradi katere se je hiše prijelo ime dvorec Molerey. Čez čas je ljudsko izročilo umetniško ustvarjanje povezalo z Valvasorjem in njegovo znamenito bakrotiskarno.

Leta 1760 je domačin Franc Viljem pl. Lichtenthall ustanovil beneficij, ki mu je namenil tudi svoj dvorec na Hribu. Ustanova je zaživela šele na prelomu iz 18. v 19. stoletje, stavba pa je postala beneficiatna hiša, v kateri je imel stanovanje duhovnik beneficiat oziroma kaplan. V času gradnje hiš v Novem naselju je služila kot začasen dom nekaterim družinam, nato pa je ostala prazna in začela propadati. Pred leti so bila opravljena najnujnejša sanacijska dela, ki so jo obvarovala pred nadaljnjim propadanjem, danes pa še vedno sameva in kljubuje zobu časa.

Najstarejša hiša v Šmartnem pri Litiji (foto: Jernej Kotar)

Vhodni portal (foto: Jernej Kotar)

Nad vhodnim portalom na začelni strani vrezana letnica 1586 (foto: Jernej Kotar)

Šmartno